

IZVRNUTA KUĆA

GALERIJA PROJECT SPACE
MUZEJ TEJT MODERN
— LONDON

MUZEJ
SAVREMENE UMETNOSTI
— BEOGRAD

Kustosi: Hana Devar i Una Popović
Grafički dizajn: Tejt dizajn studio
Hvala: Marija Mitrić, Andrej Dolinka

Izložba predstavlja saradnju muzeja Tejt Modern iz
Londona i Muzeja savremene umetnosti iz Beograda

Razmenu kustosa podržao je Međunarodni savet muzeja
Tajt Modern

TATE
MODERN

MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI · BEOGRAD

IZVRNUTA KUĆA

TINA GVEROVIĆ & SINIŠA ILIĆ

GALERIJA PROJECT SPACE
MUZEJ TEJT MODERN
— LONDON

22. NOVEMBAR 2013 – 9. MART 2014

Drugi deo projekta biće predstavljen u

SALONU MUZEJA SAVREMENE UMETNOSTI
— BEOGRAD

11. jul 2014. - 14. septembar 2014.

NAPOMENA O IZLOŽBI

Hana Devar, muzej Tejt Modern, London
Una Popović, Muzej savremene umetnosti, Beograd

Izložba koja je rezultat saradnje muzeja Tejt Modern iz Londona i Muzeja savremene umetnosti iz Beograda, započeta je organizovanjem dva rezidencijalna programa za kustose ove izložbe. Prvi je organizovan u Beogradu tokom maja meseca, a drugi u Londonu juna 2013. godine. Tokom ova dva rezidencijalna programa, kao i u razgovorima koji su naknadno usledili, pažnju smo usmerile na pitanje i značaj stručnih studijskih boravaka kao takvih, jer su isti bili od ključnog značaja za pripremanje ove zajedničke izložbe. Rezidencijalni ili stručni studijski boravak podrazumeva rad i delovanje unutar nekog okruženja u određenom vremenskom periodu. Specifični prostorni i vremenski parametri mogu biti podjednako sputavajući kao i oslobađajući, kao što i prilike koje oni formiraju za rad u novom kontekstu mogu biti jednako uznemirujuće i suštinski otkrivajuće. Studijski boravak je blisko povezan sa namerom "izmeštanja" – podrazumeva putovanje na mesto udaljeno od uobičajenog ili poznatog okruženja i konteksta. Ono što smo otkrile prilikom naših rezidencijalnih boravaka u oba grada jeste da se efekti boravka u drugom i stranom okruženju mogu doživeti i u okruženju koje nam je poznato.

Oslanjajući se na pitanje, praksu i značaj rezidencija, stručnih studijskih boravaka u drugoj sredini pozvale smo umetnike Tinu Gverović i Sinišu Ilića da učestvuju u rezidencijalnom programu pri muzeju Tejt Modern tokom septembra 2013. godine. Njihovi radovi i *site-specific* instalacije nastale za ovu priliku, osmišljene su i realizovane pre, tokom i nakon tog boravka. Istražujući prirodu rezidencijalnog boravka kao kreativnog procesa, izložba predstavlja umetnički odgovor na samu zgradu muzeja Tejt Modern, muzejske zbirke, kao i na posetioce muzeja, ali ona istovremeno predstavlja i odraz širih međunarodnih tema koje povezuju ove dve institucije, u globalnom kontekstu.

Sadržaj izložbe nije bio u potpunosti definisan dok je katalog pripreman za štampu. Stoga, ovom prilikom kao osvrt na samu izložbu i proces rada, prenosimo dva intervjua, umetnik-kustos i kustos-umetnik, koji su urađeni pre i za vreme rezidencijalnog boravka umetnika u Londonu, a tekst o samoj izložbi će biti napisan naknadno. Ovi intervjui mogu poslužiti kao svedočanstvo o njihovim i našim razmišljanjima u tim momentima.

TINA GVEROVIĆ (1975, Zagreb, Hrvatska). Živi i radi na relaciji Dubrovnik - London. Njeno stvaralaštvo obuhvata instalacije, crteže, slike, zvuk i video. U svom radu često predstavljenom u formi instalacija bavi se delovanjem imaginacije na formiranje prostora, teritorija i identiteta. Diplomirala je na Akademiji likovnih umetnosti Sveučilišta u Zagrebu, magistrirala na Akademiji Jan van Ajk (Jan van Eyck) u Maastrihu (Maastricht) a, trenutno završava doktorsku disertaciju na Univerzitetu Midlseks (Middlesex) u Londonu. Poslednjih godina izlagala je i u Muzeju moderne i savremene umetnosti u Rijeci; Galeriji SE8 u Londonu, na Bijenalu u Busanu u Južnoj Koreji, u Muzeju savremene umetnosti u Zagrebu, u Galeriji Kubus Muzeja umetnosti u Lenbahausu (Lenbachhaus) u Minhenu, u Galeriji MUU u Helsinkiju, na Forumu Štatpark (Stadtpark) u Gracu. Tina Gverović dobitnica je nagrade Udruženja hrvatskih umetnika (2005) i nagrade Radoslav Putar (2006). Boravila je kao gostujuća umetnica u Baltičkom Art Centru u Visbiju (Visby) u Švedskoj 2012. godine i bila učesnica ISCPa – Programa za studijski boravak umetnika i kustosa u Njujorku 2006. godine.

SINIŠA ILIĆ (1977, Beograd, Srbija). Živi i radi u Beogradu. Njegov rad uključuje crteže, slike, instalacije i saradnje u polju izvođačkih umetnosti. Ilić se bavi društvenim pojavama i mehanizmima, istražujući oblike rada, socijalnih tenzija i nasilja. Član je i jedan od osnivača TKH (Teorija koja hoda) – teorijsko umetničke platforme iz Beograda. Sarađivao je sa nizom umetnika, i teoretičara na različitim projektima. Nedavno je izlagao i u Galeriji Calvert 22 u Londonu, na Međunarodnom umetničkom festivalu Lofoten u Norveškoj, u Muzeju savremene umetnosti Metelkova u Ljubljani; Galeriji Open Space, u Beču, Muzeju savremene umetnosti u Beogradu, na Praškom kvadrjenu scenske umetnosti; u Galeriji Depo u Istanbulu i Mestnoj galeriji u Ljubljani. Godine 2006, dobio je nagradu Dimitrije Bašičević Mangelos. Boravio je na rezidencijalnim programima Kamov, u Rijeci 2013. godine, KulturKontakt u Beču 2009, ISCPu u Njujorku – Programu za studijski boravak umetnika i kustosa 2006. godine, Akademie Schloss Solitude u Štutgartu, Nemačka, 2003. i 2005. godine. Diplomirao je i magistrirao na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu.

TINA GVEROVIĆ i SINIŠA ILIĆ sarađuju od 2006. godine kada su učestvovali u Programu studijskog boravka za umetnike i kustose (ISCP) u Njujorku, kao dobitnici nagrade Radoslav Putar (Hrvatska) i Dimitrije Bašičević Mangelos (Srbija). Od tada zajedno realizuju niz umetničkih radova, izložbi i publikacija. Radovi se bave ličnim i socijalnim stanjima napetosti, nelagodnosti, ugroženosti i konfuzije. Njihove multimedijalne instalacije često su odgovor na sam galerijski prostor, na kontekst u kome se rad prikazuje i na način na koji je taj rad tumačen od strane publike. Nedavno su zajedno izlagali u Galeriji Fordham u Londonu, u Galeriji Arsenal u Bialistoku, u Poljskoj; na I Bijenalu savremene umetnosti u Atomskom skloništu D-0 ARK, Konjic, u Bosni i Hercegovini; u Likovnoj galeriji Kulturnog centra Beograda; na 25. Memorijalu Nadežde Petrović u Čačku, Srbija; u Galeriji Nova u Zagrebu i u Galeriji Kontekst u Beogradu.

Razgovor između Tine Gverović i Hane Devar
Zaton, Hrvatska / London, Velika Britanija
septembar 2013. godine

Šalje: Tina Gverović
Datum: 3. septembar 2013; 15:45
Prima: Hana Devar
Tema: Okvir izložbe...

Draga Hana,

Započnimo ovim pitanjem:

Šta vas je navelo da kao konceptijski okvir za ovu izložbu odaberete upravo pitanje, praksu i kreativni značaj studijskih boravaka umetnika u drugoj sredini, odnosno rezidencijalnih programa kao takvih?

Pozdrav, Tina

Šalje: Hana Devar
Datum: 4. septembar 2013; 13:28
Prima: Tina Gverović
Tema: RE: Okvir izložbe...

Draga Tina,

Za mene je ovaj projekat kao celina počeo mojim boravkom u Beogradu, tako da se, posmatrano sa više aspekata, može reći da sam napravila pun krug u razmišljanju. Rezidencijalni programi su od ključnog značaja za sadržaj niza aktivnosti kolaborativnog projekta pod nazivom *Project space*, pri muzeju Tejt Modern, kroz koji se uspostavlja saradnja sa kolegama iz kulturnih organizacija širom sveta, zasnovana prvobitno rezidencijalnim boravkom kustosa u zemlji koja je partner. Uprkos očiglednim izazovima koji predstavlja rad sa nekim koga nikad ranije niste sreli, interesantno je da ovaj vid saradnje uopšte nije zabeležen u dosadašnjoj praksi.

Odabrali smo upravo pitanje i značaj rezidencijalnih programa i to postavili kao konceptijski okvir za izložbu. Stoga, odlučili smo da pozovemo tebe i Sinišu da radite u muzeju Tejt Modern tokom određenog vremenskog perioda, u nadi da ćemo tako moći na kritički način da istražimo specifičnosti ovog formata umetničkog delovanja i da ponovo razmotrimo postojeće oblike saradnje. Imajući u vidu koliko je u vašoj zajedničkoj praksi bitna saradnja, zaključili smo da bi vaši *glasovi* predstavljali idealan doprinos našim *razgovorima*. Poslednje večeri mog boravka u Beogradu, moja kolegica i ko-kustos Una, rekla mi je da dok sam bila tamo, imala je osećaj da je i sama

gostovala u okviru rezidencijalnog programa u sopstvenom gradu koji je zahvaljujući tome sada videla potpuno drugim očima, kao da ga vidi prvi put. Pošto si ti Tina stanovnica Londona, s nestrpljenjem očekujem da čujem da li ćeš imati isto iskustvo.

Sve najbolje,
Hana

Šalje: Tina Gverović
Datum: 4. septembar 2013; 21:51
Prima: Hana Devar
Tema: O rezidencijalnim programima...

Draga Hana,

Kad se nađeš u svojstvu učesnika u rezidencijalnom programu u gradu u kojem i inače živiš, pretpostavljam da se nameće i razmišljanje o tome koje su to osobenosti za koje se može reći da karakterišu, odnosno definišu neko mesto. Zar to nije pitanje na koje izgleda da je skoro nemoguće odgovoriti bez pribegavanja stereotipu? O rezidencijalnom boravku u sopstvenom gradu možemo govoriti i kao o situaciji u kojoj se stavljate u položaj "stranca", što je po meni oduvek delovalo kao položaj koji je sam po sebi interesantan. To stvara mogućnost višestrukih načina viđenja i razumevanja nekog mesta. U našem radu, Sinišu i mene zanima posmatranje tema kojima se bavimo iz različitih, "neusidrenih" i promenljivih uglova. To stanje nefiksiranosti je sveprisutno. Ono je savremeno i blisko našem iskustvu. U ovom slučaju, biti "neusidren" ili nefiksiran ne znači biti neutemeljen. U stvari, ovde je subjekat utemeljen na najrazličitijim vrstama iskustava i istorija (i formiran kroz njih), koje su, sa svoje strane, takođe nefiksirane, tako da je u krajnjoj liniji za jedan nefiksirani subjekat verovatnije da će doživeti iskustvo nepripadanja, u geografskom, a ne u mentalnom smislu, nego da će dospeti u stanje dezintegrisanosti i obespravljenosti.

Kakvi su tvoji stavovi o rezidencijalnom programu kao o kreativnom procesu i kako on utiče na način na koji saraduješ sa umetnicima?

Pozdrav, Tina

Šalje: Hana Devar
Datum: 5. septembar 2013; 18:20
Prima: Tina Gverović
Tema: RE: O rezidencijalnim programima...

Draga Tina,

Po svojoj prirodi, studijski boravci ili tzv. rezidencije, stvaralački su procesi koji imaju svoje prednosti i ograničenja. Prostorni i vremenski parametri rezidencijalnih boravaka - rad u ograničenom geografskom okruženju tokom jednog ograničenog vremenskog perioda - mogu biti i sputavajući i oslobađajući, uznemirujući ili suštinski otkrivajući.

Za mene, rezidencijalni program je bio jedno zaista produktivno iskustvo: prilika da upoznam izuzetne ljude i preispitam sopstvene stavove i praksu, i da razmislim o stavovima i praksi ljudi koji rade na nekom drugom mestu. Što se tiče uticaja ovakvog programa na umetnike, to pitanje verovatno treba postaviti pre tebi nego meni, ali nadam se da će ovakva prilika biti shvaćena kao mogućnost i kao izazov.

Sve najbolje, Hana

Šalje: Tina Gverović
Datum: 5. septembar 2013; 23:37
Prima: Hana Devar
Tema: Muzejska zbirka...

Zdravo Hana,

Ovo će biti prvi put da duže vreme provodim u muzejskom okruženju i teško mi je da odgovorim na to pitanje jer moj rezidencijalni program zapravo još nije počeo.

Mnogi umetnici u današnje vreme rade u okviru rezidencijalnih programa koji pružaju podršku stvaralaštvu, odnosno proizvodnji kako u vremenskom, tako i u novčanom smislu. Rad se često planira pre samog boravka i nije obavezno da bude reakcija na njega, što je zanimljiv aspekt savremene umetničke produkcije. Nedavno, prilikom mog boravka u okviru rezidencijalnog programa u Baltičkom Art Centru u Gotlandu u Švedskoj,

radila sam na jednom filmu koji se bavio pitanjima pripadanja. Nakon boravka, ispostavilo se da je došlo do preklapanja izvesnog broja različitih lokacija na kojima sam se našla ili u kojima sam snimala (u Hrvatskoj i Švedskoj), što je donekle iskomplikovalo moj rad. Film se još uvek snima, iako su se već pojavile razne "verzije". Međutim, koliko sam razumela, ovaj predstojeći rezidencijalni program pri muzeju Tejt Modern prvenstveno podrazumeva osnovu za razgovor i razmenu ideja, i to će biti jedno od njegovih najznačajnijih svojstava.

Dalje, možda bi bilo interesantno da pokušamo da sagledamo muzej kao prostor za razmišljanje ili prostor u kome se radi, prostor u kome se stvara ili za koji se stvara. Prvo, u kojoj meri sam muzej Tejt modern i zbirke koje sadrži tebi daju zanimljiv okvir za razmišljanje - o istraživanjima, interakciji ili o širim međunarodnim kontekstima? I drugo, kao kustos imaš mogućnost da definišeš platforme za javne rasprave i da formiraš publiku isto onoliko koliko joj služiš. Šta bi zaključila, koje su "platforme" ili pristupi u pripremanju debata posebno efektni ili produktivni i kako bi rezidencijalni programi mogli da utiču na njih?

Pozdrav,
Tina

Šalje: Hana Devar
Datum: 6. septembar 2013; 11:11
Prima: Tina Gverović
Tema: RE: Muzejska zbirka...

Draga Tina,

Radeći u Tejtu, čija zbirka istovremeno predstavlja kako istorijski izvor tako i osnovu za dinamičan program savremenih nivoa konverzacija, već odavno sam počela da na muzejske zbirke gledam kao na važan okvir za razmišljanje. One se jednostavno mogu shvatiti kao istraživačko sredstvo, bogatstvo različitih međunarodnih konteksta, pri čemu je kapacitet muzeja za uključivanje javnosti i njeno angažovanje možda ono što je u svemu tome najinteresantnije.

Ako muzej karakterišu tri osnovne komponente- zgrada, zbirke koje se u njemu nalaze i njegovi posetioci, onda on u suštini predstavlja javni resurs čija je primarna funkcija - interakcija. Oduvek je bilo mnogo debata oko toga koja je uloga i korist od muzejskih zbirki i takva pitanja mene i dalje zanimaju. Na primer, kako zgrada muzeja funkcionise kao centar aktivnosti i kako publika na dnevnom nivou koristi resurse muzeja?

U tom kontekstu, jedna od najboljih platformi za raspravu su uvek otvoreni razgovori između kolega, partnerskih institucija, i u međunarodnom kontekstu, koji se povremeno organizuju na izložbama, kroz publikacije, prilikom izlaganja zbirki, uz sposobnost, kako si napomenula, da se javnost oblikuje u istoj onoj meri u kojoj joj se i služi. Sam projekat *Project space* čini odličan temelj za ovakve razgovore, format rezidencijalnog boravka, koji u ovom slučaju uključuje dovođenje u muzej dva aktivna učesnika s ciljem stvaranja umetnosti umesto njenog apsorbovanja, na suptilan način menja dinamiku korišćenja prostora i otklanja barijere između već postojećih eksponata i radova koji su tek u procesu nastajanja. I kao što si rekla, rezidencijalni program kao nekakav prostor za stvaranje često je koliko i ekonomska struktura toliko i reakcija na konkretnu lokaciju.

Sve najbolje,
Hana

Šalje: Tina Gverović
Datum: 7. septembar 2013; 07:20
Prima: Hana Devar
Tema: Institucionalne paralele...

Zdravo Hana,

Budući da ćemo u izvesnom smislu raditi sa idejama koje se odnose na život u "nestabilnim uslovima" i uz sveprisutne "privremene mere", i u društvu sa "neutemeljenim" ljudima i mestima, možda je važno pomenuti i činjenicu da je matična zgrada Muzeja savremene umetnosti u Beogradu od 2007. godine zatvorena za javnost radi tekuće rekonstrukcije na objektu. Takva "nepostojanost" je slična polu-prisutnosti likova na nekim od mojih slika.

Imajući ovo u vidu, uporedo sa očiglednom "stabilnošću" Tejta u sadašnjem trenutku, kada je položaj mnogih drugih muzeja krajnje nesiguran i nestabilan, možeš li mi reći nešto o tome kako je nastajao koncept ove izložbe u svetlu vašeg iskustva, paralelnog posmatranja i upoređivanja ove dve institucije?

Pozdrav,
Tina

Šalje: Hana Devar
Datum: 9. septembar 2013; 12:41
Prima: Tina Gverović
Tema: RE: Institucionalne paralele...

Zdravo Tina,

Iako postoje mnoge sličnosti unutar konteksta ove dve institucije, sličnosti između zgrada muzeja i njihovih zbirki, oba slučaja karakteriše monumentalnost, bogatstvo zbirki i arhitektonski značaj, kao što si napomenula, reč je o veoma različitim društvenim, političkim i ekonomskim strukturama dve zemlje koje dalje kreiraju ulogu kao i načine upotrebe ili primene ovih institucija. Ovo, zauzvrat, utiče na različite načine korišćenja prostora od strane različitih ljudi. Šta predstavlja muzej ako mu se zatvore zbirke za javnost i iz njega odstrani publika? Iako smo pokušali da povučemo ove paralele, na osnovu našeg zajedničkog iskustva zaključili smo da širi međunarodni kontekst čiji smo deo, predstavlja okruženje koje je u ovom smislu produktivnije.

Pozdrav,
Hana

Šalje: Tina Gverović
Datum: 13. septembar 2013; 09:50
Prima: Hana Devar
Tema: O zatvaranju...-

Zdravo Hana,

Možda možemo da završimo ovim pitanjem .

Zgrada beogradskog Muzeja savremene umetnosti zatvorena je već neko vreme, ali muzej nastavlja da funkcioniše uprkos tome, podržavajući i podstičući veoma interesantne aktivnosti, i u drugim prostorima između ostalog. Da li bi mogla predvideti ili zamisliti koje bi bile implikacije i ishodi ako bi u nekom periodu došlo do zatvaranja muzeja Tejt Modern?

Pozdrav,
Tina

Šalje: Hana Devar
Datum: 13. septembar 2013;
Prima: Tina Gverović
Tema: RE: O zatvaranju...

Zdravo Tina,

Pitanje je veoma zanimljivo. Dok se novo krilo muzeja Tejt Modern uveliko nazire na južnoj strani, mi već doživljavamo efekte zatvaranja na izvestan način u umanjenim razmerama postojećeg prostora. Dok je deo *Turbine hall* (naziv jednog dela zgrade Tejt Modern, prim.prev.), taj kulturni i omiljeni simbol muzeja, privremeno zatvoren za javnost, nameće se potreba preoblikovanja arhitekture ovog prostora na novi način i iznalaženja novih strategija kako bi se istaklo ono što taj prostor može da ponudi.

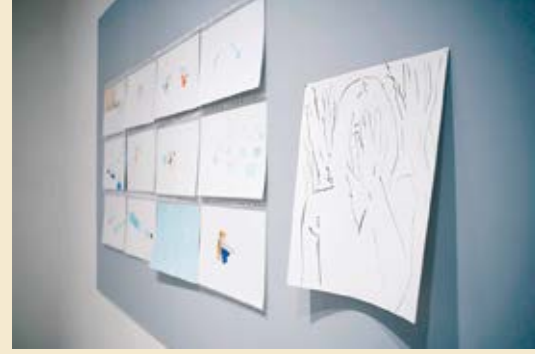
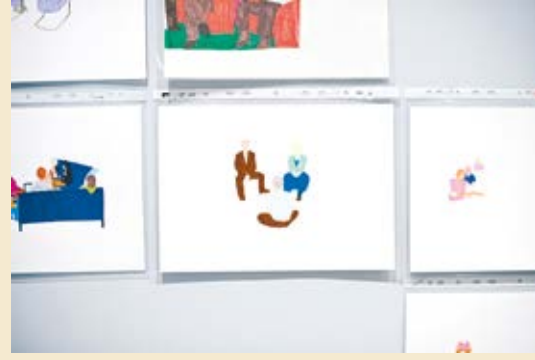
Sve najbolje,
Hana

Tina Gverović i Simiša Ilić, *Neuporedivosti. Formiranje sumnjivog stanja II* 2010,
25. Memorijal Nadežde Petrović, Čačak, Srbija © Fotografija: Ivan Petrović

Tina Gverović i Siniša Ilić Neuporedivosti. Formiranje sumnjivog stanja 2010, Galerija Nova, Zagreb, Hrvatska, dizajn izložbe: Ben Kejn © Fotografija: Ivan Kuharić

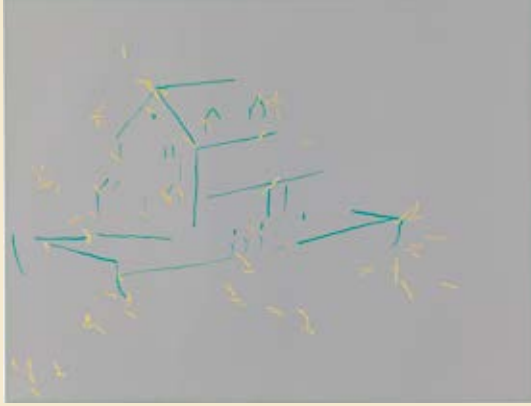

Siniša Ilić, Razgledanje 2013, akril na papiru, 180 x 240 mm
© Fotografija: Siniša Ilić

Tina Gverović *Parastanja: Otopljeno sklonište crvene 2013*, gvaš na prepariranom papiru, 270 x 350 mm
© Fotografija: Marko Ercegović

Tina Gverović *Parastanja: Fabrike i plesači 2013*, gvaš na prepariranom papiru, 270 x 350 mm
© Fotografija: Marko Ercegović

Tina Gverović *Parastanja: Oladžbinsko plava 2013*, gvaš na prepariranom papiru, 270 x 350 mm
© Fotografija: Marko Ercegović

Tina Gverović *Parastanja: Odvojena kuća 2013*, gvaš na prepariranom papiru, 270 x 350 mm © Fotografija: Marko Ercegović

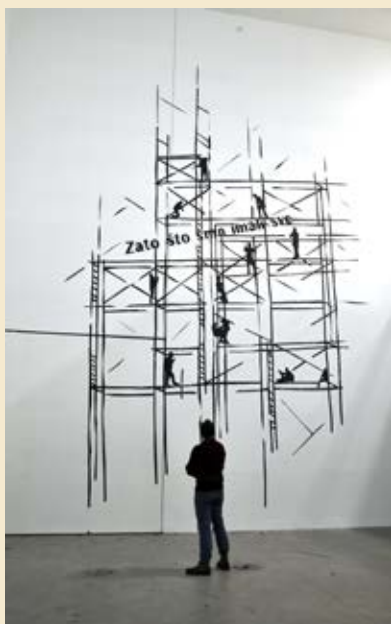

Tina Gverović *Parastanja: Ranjivo smeđa 2013*, gvaš na prepariranom papiru, 270 x 350 mm
© Fotografija: Marko Ercegović

Siniša Ilić, *Scena*, 2012, Muzej savremene umetnosti, Beograd, Srbija
© Fotografija je vlasništvo Muzeja savremene umetnosti, Beograd

Tina Gverović, *Zato što smo imali sve*, 2012, Muzej savremene umetnosti Zagreb, Hrvatska © Fotografija: Ben Kejn

Razgovor između Une Popović i Siniše Ilića
Beograd, Srbija / Zagreb, Hrvatska & London, Velika Britanija,
Septembar – Okrobar 2013

UNA POPOVIĆ:

Siniša, tvoj rad spaja medij crteža, instalacije i izvođačkih umetnosti? Otkud takav spoj? Da li bi mogao i na koji način medijski da opišeš svoj rad?

SINIŠA ILIĆ:

Teško bih mogao medijski da opišem rad, i mislim da to nije ključno. Ono što me zanima u radu jeste sama slika, narativ slike, šta je iz nje izbačeno, kako je prisutna u mas medijima, kako vizualizuje i manipuliše našu realnost i politički trenutak. Zanimljivo mi je na koji način se sećamo slika uz koje smo odrasli, njihove materijalnosti i istorije. U suštini, zanima me organizacija likovnog materijala, gde spada i rad sa prostorom, i sam proces rada.

Ipak, radove realizujem u različitim medijima, *Neuporedivosti, formiranje sumnjivog stanja* (2010) i *Neizvesne adaptacije* (2011), ovi zajednički radovi sa Tinom Gverović tretiraju rad kao prostor kroz koji se publika kreće, bez jasnog putokaza, povezujući narative pojedinačnih segmenata bilo da je reč o slici, crtežu, fotografiji, zvuku ili arhitekturi prostora.

UP: Česta tema u tvojim radovima jeste neizvesnost, nestabilnost, nasilje, težnja ili iščekivanje? Da li bi svoj rad definisao i kao političan? I da li umetnost danas to jeste i u kojoj meri treba da bude?

SI: Teme koje si navela mapiraju problem današnjeg trenutka, isprekidano, prezasićeno, iscrpljujuće i izrabljujuće vreme puno napetosti koja ne govori ništa novo osim što nas čini nervoznim i agresivnim, jer živimo u iščekivanju, a ne menja se mnogo, ili se menja presporo.

Umetnost je kao javno delovanje uvek politična i teško je odrediti meru ili format. Enterijer galerije *Project Space*-a sa svim što izlažemo pokušava da stvori privremeni kontekst, mikro vreme koje fokusira privatne i geopolitičke posledice nestabilnosti, dezintegracije čvrstih osnova u ranjiva stanja. Izloženi su elementi dekonstruisanih struktura nalik zidovima, koje prizivaju kolorit muzejskih zidova iz nekog drugog vremena. Formiramo prostor, sliku, "uhvaćenu" u trenutku između divljeg, neregulisanog i nekontrolisanog i momenta nekog novog formiranja.

UP: Kako bi definisao položaj umetnika u Srbiji? U situaciji u kojoj se nalazimo, dva osnovna nacionalna muzeja u Srbiji su već nekoliko godina zatvorena za javnost usled rekonstrukcije na objektima (Muzej savremene umetnosti i Narodni muzej u Beogradu), nejasna je celokupna strategija oko kulture. Na koji način bi opisao ulogu umetnika u našoj sredini, da li

ona zapravo postoji i koje strategije kustosa, umetnika ali i radnika u kulturi bi u ovom trenutku bile značajne?

SI: Pretpostavljam da je jedna od uloga umetnika i kulturnih radnika u kritičkom reflektovanju društva, ispitivanju njegovih slabih tačaka, otvaranju prostora za diskusiju. Čini mi se da je položaj umetnika u Srbiji dosta nevidljiv kao i položaj umetnosti generalno. Značajne strategije bi mogle biti obrazovanje, solidarnost, međusobna informisanost o radu, neki zajednički front, ali to je neizvesno u današnjem društvu orijentisanom na lični interes i potpuno zavisnom od ekonomskih uslova u svakom svom segmentu. Muzeji su predugo zatvoreni, što postavlja pitanje kakva je realnost umetnosti u nedostatku institucija.

UP: Usledio je poziv tebi i Tini Gverović da napravite zajednički rad u galeriji *Project Space*, u muzeju Tejt Modern u Londonu. Šta za tebe ova prilika znači?

SI: Umetnost, umetnički radovi i komunikacije se dešavaju u različitim kontekstima i prostorima. Izlaganje u Tejtu je veliko institucionalno iskustvo i radoznao sam. Ovaj poziv je došao iznenadno i to je na različite načine značajan korak u karijeri i umetničkom razvoju u svetu organizovanom po pravilima institucionalnog uspeha ili prepoznatljivosti.

UP: Tvoji radovi su često kolaborativni, podrazumevaju saradnju sa različitim autorima. Više puta si saradjivao sa Tinom Gverović. Da li praviš distinkciju između individualnog i kolektivnog rada, odnosno da li kolektivni proces stvaranja utiče i na tvoj individualni rad?

SI: Kod kolektivnog rada volim propitivanje tema sa različitim pozicija ili perspektiva, pa i samu heterogenost završenog rada. Unutar delovanja pri *TkH* (Teorija koja hoda) - *platforme za savremenu umetnost i teoriju* iz Beograda, čiji sam koosnivač, između ostalog konstantno učim i procedure kolektivnog rada. Sa druge strane, individualni rad iziskuje drugačiju ekonomiju vremena, i taj napor doživljavam kao najfokusiraniji segment rada, koji kasnije mogu da "raspisujem" i "montiram" na različite načine.

Tinin i moj zajednički rad povezuje teme nesigurnosti, fragilnosti, osećaja nesigurnih pozicija. Saradnji doprinosi komunikacija sa umetnikom Ben Kejn, i drugim kolegama i prijateljima sa kojima smo radili. Iako kritikovane kao pragmatičan i ekonomičan pristup radu, saradnje su napete, nose neizvesnost, prostor za uspehe i promašaje, i odvlače pažnju od nas samih.

UP: Jedan od segmenata izložbe *Izvrnuta kuća* koja je predstavljena u Tejtu podrazumeva nastanak i razmenu radova, crteža i tekstova, putem mejla sa Tinom Gverović. Po čemu misliš da je ovaj proces zanimljiv i šta on zapravo beleži, i čemu doprinosi?

Sl: To je proces koji odražava trenutak i uslove u kojima živimo i radimo, i koji su bazirani na improvizaciji, brzini, mobilnosti i u ovom slučaju podrazumeva internetsku komunikaciju, čija je glavna prednost, ali i mana, dostupnost uvek-i-svuda; crtanje, pisanje na kolenima, u kafićima, na aerodromima, u svako doba dana i noći i slanje mejlom. Taj proces možda nije kao takav zanimljiv ili neuobičajen, ali beleži način rada i komunikacije, verujem i u slučaju vaše kustoske saradnje. S druge strane, on nosi jednu lepu sporost, sporost čitanja mejla, sporost gledanja poslate slike, užitek vraćanja u *inbox* i iščekivanja novog materijala. Specifičnost takvog rada jeste i njegova fizička pokretljivost, nosimo ga sa sobom, negde je na mejlu, a materijalno nastaje na različitim mestima, koja ipak nose različite atmosfere, misli, umore, probleme. Konkretno rad predstavljen u galeriji, u Tejtu, nastajao je na relacijama: Rijeka, Zaton, Beograd, Zagreb, London, Kabelvår, Svølvær, Bremen i skoro da je moguće pratiti u kojem gradu se prodaju koji papiri ili boje.

UP: Rad na ovoj izložbi nije skrivao svoju procesualnost, namera je da se međusobno upoznavanje druge sredine, prilika, institucija otvoreno predstavi i da se kroz sam proces upoznavanja i povezivanja dođe do proizvoda koji se predstavlja. Izložba ne podrazumeva gotove radove i ranija dela koja smo Hana i ja, kao kustosi izabrali, već je od početka imala nameru da predstavi direktan proces saradnje i komunikacije, kako naše kustoske tako i vaše umetničke. Kako gledaš na umetničke rezidencije i da li one doprinose potencijalu ove izložbe ili ne?

Sl: Verujem da i kratki razgovori govore o procesu rada i našim pozicijama, možda i više nego što mislimo ili želimo. Ima nečeg *live* u ovom procesu dok paralelno vodimo ovaj razgovor, organizacione dogovore i koncipiramo rad. Gradimo izložbu deo po deo. Od kako sam ovde na rezidenciji upoznajem kontekst, razmišljam o temama koje ste nam predložile, a to su kolekcija, zgrada, muzej. Tina i ja pokušavamo da (re) organizujemo elemente murala, "razbacanih lažnih muzejskih zidova", apstraktnih ili *ready-made* objekata koje koristi i sama institucija, kao i slike "uzoraka" društva, prirode, isprekidanosti, tragove nasilja i konflikata, tehnološkog otpada. Govoreći iz lične perspektive, rezidencije, sa svim svojim problemima, pozitivno utiču na moj rad, umetničku artikulaciju i produkciju, tako i ovaj put, upoznavanje ljudi i konteksta "iz prve ruke" je uvek značajno iskustvo.

Tina Gverović i Siniša Ilić *Izokrenuta kuća* 2013, gvaš i akril na prepariranom papiru, 1220 x 1520 mm © Fotografija je vlasništvo muzeja Tejt Modern

